

Szum. Krytyczne podejście do medium

Punktem wyjścia dla moich rozważań stała się refleksja na temat wpływu mediów na sztukę i ich użytkowników. Taki wpływ medium można zaobserwować w micie o Narcyzie. To właśnie ten mit odczytany jako mit o początkach malarstwa stał się dla mnie źródłem rozważań na temat medium obrazowego i jego wpływu na sztukę oraz użytkowników. Moją uwagę zwróciło to w jaki sposób Narcyz rozpoznaje medium oraz odkrywa prawdę na temat swojej miłości.

Dokonał on tego burząc perfekcyjnie gładką powierzchnię lustra wody, w której się przeglądał. Zmącenie perfekcyjnego odbicia pozbawionego jakiegokolwiek skazy obrazu umożliwiło mu osiągnięcie samoświadomości oraz poznanie medium obrazowego. Mącenie powierzchni wody rozumiem jako zakłócanie i wprowadzanie do przekazu szumu tematyzującego medium. Schemat opanowywania nowego medium, który widoczny jest w micie o Narcyzie i Echo, jest ściśle związany z poszukiwaniem granic danego medium i wykraczaniem poza nie. Taki schemat uważam za trwały w historii sztuki i widoczny w twórczości takich twórców jak Andy Warhol, Nam June Paik, Wade Guyton, kolektyw Obvious.

Obraz cyfrowy należy rozpatrywać jako hybrydyczny twór scalonych ze sobą i powiązanych według ścisłych reguł kodu i obrazu. O cyfrowym obrazie więcej możemy się dowiedzieć czytając jego kod źródłowy niż patrząc na treść przekazu – obraz.

Charakter obrazu cyfrowego jest analogiczny do sytuacji poznawania medium zawartej w micie o Narcyzie. Narcyz przy pomocy dotyku, nie wzroku, zrozumiał zasady rządzące medium obrazowym. Poznawanie paradoksalnie następuje w momencie kiedy się tego nie spodziewamy w zgiełku i zakłóceniu. Kiedy zamiast patrzeć na obraz metaforycznie „dotykamy go”.

Szum umożliwia dostrzeżenie medium, które znajduje się niejako pod spodem treści. Mona Lisa umieszczona za szyba pancerna pozwala nam dostrzec otoczenie przez odbicie na jej powierzchni. Brudne szyby pozwalają nam zobaczyć je same a nie tylko patrzeć przez nie. Traktuję szum jako kategorię estetyczną umożliwiającą nam paradoksalnie lepsze zrozumienie przekazu i samego medium obrazowego.

Krytyczne podejście do medium może ujawnić się w momencie wystąpienia w obrazie pewnego szumu i zakłócenia, które to w skrajnych przypadkach może powodować, że w ogóle zdamy sobie sprawę, że patrzymy na obraz rzeczywistości, a nie samą rzeczywistość. Sposobem na baczne przyglądanie się nowym mediom w obszarze sztuki jest ich niewłaściwe wykorzystywanie powodujące różnego rodzaju zakłócenia dzięki którym nasza świadomość doznaje przebudzenia i jesteśmy w stanie przyjrzeć się im oraz ich wpływowi i działaniu.